

Keskonnaorganisatsioonide kliima- ja energeetika valdkonna ettepanekud valitsusleppesse

15.01.2021

Head valitsusleppe läbirääkijad!

Eestimaa Looduse Fondil (ELF), Keskkonnaõiguse Keskusel (KÕK) ning Eesti Rohelisel Liikumisel (ERL) on hea meel uue valitsuse moodustamise üle ning et koalitsiooniläbirääkimiste ühe põhimõttena kõlab aktiivne roll Euroopa Liidu kliimaeesmärkide täitmisel ning töötamine kiire rohepöörde toimumise nimel. Loodame ja soovime, et nüüdsest saavad kliima- ja energeetika teemalised otsused Eestis varasemast märksa keskkonnasõbralikumad. Eestil on mitmeid võimalusi näidata teistele riikidele eeskujuna ning vahetada praegune sabassõrkija koht välja kliimaliidri koha vastu.

Lähiaastatel on Eesti tulevikule mõeldes üheks olulisemaks teemaks kliimamuutuse pidurdamine ja sellega kohanemine. Eesti vajab kiiremat ja nähtavamalt liikumist süsinikuneutraalsuse poole ning keskkonna- ja kliimapoliitikas kiireid otsuseid. Teaduspõhiste ja kogu ühiskonda kaasavate õiglaste lahenduste kaudu on Eestil võimalik saavutada kliimaneeutraalsus aastaks 2035.

Toome välja seitse konkreetset ettepanekut, milles edasiliikumine on kõige olulisem ja kus valitsusel on juhtohjad muutuste juhtimiseks:

- 1. Leppida kokku põlevkivist väljumine aastaks 2030 ja tegevuskava selle saavutamiseks.** Selge ajakava seadmine põlevkivist loobumiseks on kriitiline, et vältida sotsiaalseid ja majanduslikke šokke põlevkivisektoriga seotud töötajatele, ettevõtetele, Ida-Virumaa elanikele ja kohalikele omavalitsustele ning riigile, juhul kui põlevkivisektor peab karmistuvate regulatsioonide tõttu lõpetama tegevuse oodatust kiiremini.
- 2. Peatada Eesti Energia uue õlitechase rajamise plaan,** sh kaaluda võimalust see plaan tagasi pöörata või lõplik otsus pausile panna vähemalt seniks, kuni Euroopa tasandilt tuleb sügisel süsinikumaksupoliitika osas rohkem selgust.
- 3. Avada kiiremas korras uuendamiseks praeguseks juba aegunud Energiamaajanduse arengukava aastani 2030 (ENMAK) ja Kliimapoliitika põhialused (KPP) aastani 2050,** tuginedes parimatele kättesaadavatele teaduslikele andmetele ning lähtuvalt Pariisi kliimaleppes ja EL tasemel võetud riiklikest kohustustest.
- 4. Seada eesmärgiks üleminek 100% taastuvatele ja kestlikele energiaallikatele.** Taastuva ja kestliku energia hulka ei kuulu puidu masspõletamine ega tuumaenergia, kuna need ei paku lahendust süvenevale ökoloogilisele- ja kliimakriisile. Tähelepanu tuleb pöörata ka energiasalvestustehnoloogiate arendamisele ja rakendamisele.

5. **Lua võimalusi kodanike senisest suuremaks osalemiseks rohepöördes.** See on võimalik taastuenergiakogukondade ja teiste sarnaste uute turuosaliste toetamise kaudu. Nii saab suurendada tõenäosust, et kohalikud kogukonnad on kaasatud ning taastuenergia tootmisjaamade ruumilisel paigutamisel ei häirita loodus- ja elukeskkonda.
6. **Tagada metsanduse jätkusuutlikkus ning koosõla Pariisi kliimaleppe ja Euroopa Liidu kliimapoliitika kokkulepetest tulenevate kohustustega, mis näeb ette metsade süsinikuvaru säilitamise.** Praegusel kursil jätkates [väheneb Eestis LULUCF sektori süsiniku sidumisvõime aastaks 2030 94% võrreldes 2016. a tasemega ning alates 2035. aastast on LULUCF sektor süsiniku emiteerija, mitte siduja](#). Koguraiemaht peab jääma [8 milj tm/a piiresse, et säiliks metsatagavara ning oleks piisav süsiniku varu ja heite bilanss](#), mis võimaldaks Eestil täita oma kliimakohustusi.
7. **Lükata Riigikogu teisel lugemisel tagasi elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu (156 SE).** Seaduseelnõu prioriseerib Eesti taastuenergia eesmärkide saavutamisel kestlike energiaallikate (nt tuul ja päike) asemel põlevkivielektri jaamades puidu ja põlevkivi koospõletamist. Samuti eiratakse eelnõus kavandatavate muudatustega biomassi ja põlevkiviga seotud sotsiaalseid ja keskkondlikke kahjusid, nagu kasvuhoonegaaside kasv, õhusaaste tekkimine ja elurikkuse vähenemine. Kolmandaks soodustab plaan ebaõiglast konkurentsi, kuna võimaldab vähempakkumisel osaleda vaid ühel turuosalisel.

Oleme heal meelel valmis oma ettepanekuid põhjalikumalt selgitama.

Soovime edu koalitsiooniläbirääkimisteks ning valitsuse järgmiste aastate tegevusplaanis kokku leppimiseks.

Siim Kuresoo
Eestimaa Looduse Fondi juhatuse aseesimees
56469026
siim@elfond.ee

Madis Vasser
Eesti Rohelise Liikumise juhatuse liige
53950310
madis@roheline.ee

Tarmo Treimann
Keskkonnaõiguse Keskuse tegevjuht
56502636
tarmo@k6k.ee